BROCKHAVEN NATIONAL LABORATORY

HBT-effect and Bose—Einstein correlations

Nuclear physics seminar September 26, 2019

Roland Pintér Physics MSc

AND THENSIS DE RO,

2/23 Table of contents

- Radio astronomy HBT-effect
- High energy physics Bose–Einstein-correlations
- Results from my research

- Wave + object = interference (if $\lambda \sim$ size scale)
- Solution Visible light: λ ∈ [380, 740] nm, 1 nm = 1000 µm → microscopy (cannot see smaller objects with microscope)
- \supset Electroscope \rightarrow **nanoscopy**
 - \circ 1 nm = 10⁻⁹ m
 - Biological structures
- Nucleus: 1 fm = 10^{-15} m \rightarrow femtoscopy, but with what??

4/23 HBT-correlation

- 1931, Karl Guthe Jansky: radio waves emanating from the Milky Way → radio astronomy
- R. H. Brown: observing Sirius with radio telescope
- R. Q. Twiss: mathematician, asked by Brown to help with the theory explaining the results
- Strange correlation in the observed data

HBT

5/23 HBT-effect

- \bigcirc $\langle I_A \rangle$: average intensity in detector A, from the sources **a** and **b**
- \bigcirc $\langle I_B \rangle$: average intensity in detector B, from the sources **a** and **b**
- \bigcirc $\langle I_A I_B \rangle$: average joint intensity

correlation

- where $\delta \sim d \cdot R$
- The size of the point-like object (star) is measurable!

Brown's measurement: $C(\delta) - 1 = \frac{\langle I_A I_B \rangle}{\langle I_A \rangle \langle I_B \rangle} - 1 \sim \cos(\delta)$

^{6/23} HBT with two classical point sources – I.

- The two point sources are chaotic: $\Phi_{a,b}$ random phases
- Spherical waves coming from the two point source:

 $A_{a,b}(r) = \frac{1}{|r - r_{a,b}|} \alpha e^{ik|r - r_{a,b}| + i\phi_{a,b}}$

• The whole wave arriving at detector A:

$$A(r_A) = A_a(r_A) + A_b(r_A) \cong \frac{1}{L} (\alpha e^{ikr_{aA} + i\Phi_a} + \beta e^{ikr_{bA} + i\phi_b})$$

• Where the intensity:

$$A_{A} = |A(r_{A})|^{2} \cong \frac{1}{r^{2}} (|\alpha|^{2} + |\beta|^{2} + \alpha^{*}\beta e^{ik(r_{bA} - r_{aA}) + i(\Phi_{b} - \Phi_{a})} + c.c.)$$

 In its time average in the case of chaotic (thermal, random phase) radiation the phases are disappearing, thus:

 $\langle I_A \rangle = \langle I_B \rangle = \frac{1}{L^2} (|\alpha|^2 + |\beta|^2)$

7/23 HBT with two classical point sources – II.

- The time average of the product of the intensities: $\langle I_A I_B \rangle = \langle |A(r_A)|^2 |A(r_B)|^2 \rangle$
- The momentary amplitude square:

$$A(r_A)|^2 \cong \frac{1}{L^2} (|\alpha|^2 + |\beta|^2 + \alpha^* \beta e^{ik(r_{bA} - r_{aA}) + i(\Phi_b - \Phi_a)} + c.c.)$$

- Thus the phases in 1-1 parts are disappering, and we get: $\langle I_A I_B \rangle = \frac{1}{L^4} (|\alpha|^2 + |\beta|^2)^2 + \frac{2}{L^4} |\alpha|^2 |\beta|^2 \cos(k[r_{aA} - r_{bA} + r_{aB} - r_{bB}])$
- Geometry: $k(r_{aA} r_{bA} + r_{aB} r_{bB}) \approx \frac{kRd}{L} = R \cdot \Delta k$
- In case of: $\alpha = \beta$ and $d, R \ll L$:

$$C_{AB}(\delta) - 1 = \frac{\langle I_A I_B \rangle}{\langle I_A \rangle \langle I_B \rangle} - 1 = \frac{1}{2} \cos(R \cdot \Delta k)$$

 $k = \frac{1}{\lambda}$

Roland Pintér, Nuclear Physics seminar – September 26, 2019.

8/23 HBT with two quantum sources

• One-particle wave functions:

$$\Psi_{a,b}(r) = \frac{1}{|r - r_{a,b}|} e^{ik|r - r_{a,b}| + i\Phi_{a,b}}$$

• Two-particle wave function:

$$\Psi_{A,B}(r) = \Psi(R_A, R_B) = \frac{1}{\sqrt{2}} (\Psi_a(R_A) \Psi_b(R_B) + \Psi_a(R_B) \Psi_b(R_A))$$

• The average two-particle probability:

$$\left\langle \left| \Psi_{A,B} \right|^2 \right\rangle = \frac{1}{L^4} \left(1 + \cos(R \cdot \Delta k) \right)$$

• The result is similar to the classical case:

$$C_{AB} - 1 = \frac{\left(|\Psi_{A,B}|^2 \right)}{\langle |\Psi_{a}|^2 \rangle \langle |\Psi_{b}|^2 \rangle} - 1 = \cos(R \cdot \Delta k)$$

O However, the ½ multiplier is missing!

^{9/23} Femtoscopy with extensive sources

Notations:

- k: momentum

- q: relative momentum

momentum distribution

- $N_2(k_1, k_2)$: two-particle

- K: pair's average momentum

invariant momentum distribution

- $N_1(k)$: one-particle invariant

• What happens in case of an extensive source, with S(r) distribution?

$$\Psi(r) = e^{ikr}, \quad \Psi_2(r_1, r_2) = \frac{1}{\sqrt{2}} \left(e^{ik_1r_1} e^{ik_2r_2} + e^{ik_1r_2} e^{ik_2r_1} \right)$$
$$|\Psi(r)|^2 = 1, \quad |\Psi_2(r_1, r_2)|^2 = 1 + \cos[(k_1 - k_2)(r_1 - r_2)]$$
$$N_1(k) = \int S(r, k) |\Psi(r)|^2 d^4r = \int S(r, k) d^4r$$
$$N_2(k_1, k_2) = \int S(r_1, k_1) S(r_2, k_2) |\Psi_2(r_1, r_2)|^2 d^4r_1 d^4r_2$$

$$C_2(k_1, k_2) = \frac{N_2(k_1, k_2)}{N_1(k_1)N_2(k_2)} \cong 1 + \left|\frac{\tilde{S}(q, K)}{\tilde{S}(0, K)}\right|^2$$
 where $q = k_1 - k_2$, $K = \frac{k_1 + k_2}{2}$

- With normed source: $C(q) = 1 + |\tilde{S}(q)|^2$ where $\tilde{S}(q) = \int S(r)e^{iqr}$
- Can be inverted, we can get S(r) from C(q)
- Approximations: no interaction (plain wave), thermal emission (random phases)

^{10/23} Source or correlation function?

Notations:

- ρ : pair's center of mass - $r = r_1 - r_2$: pair's spatial separation

• With approximations (no interaction, thermal emission):

 $C_2(q,K) = \int S\left(r_1, K + \frac{q}{2}\right) S\left(r_2, K - \frac{q}{2}\right) |\Psi_2(r_1, r_2)|^2 dr_1 dr_2 \cong 1 + \left|\int S(r, K) e^{iqr} dr\right|^2$

• Let's introduce the spatial correlation function:

 $D(r,K) = \int S\left(\rho + \frac{r}{2}, K\right) S\left(\rho - \frac{r}{2}, K\right) d\rho$

O With this, the Bose—Einstein-correlation function:

 $C_2(q,K) \cong \int D(r,K) |\Psi_2(r)|^2 dr = 1 + \int D(r,K) e^{iqr} dr = 1 + \frac{D(q,K)}{D(0,K)}$

The Bose—Einstein-correlation function measures the spatial correlation!

11/23 To sum up femtoscopy

R. H. Brown, R. Q. Twiss: observed Sirius with radio telescopes
Intesity correlation VS detector distance → source size
Measured the size of point-like sources
Goldhaber et al: application in high energy physics
Momentum correlation C(q) related to the source S(r)
C(q) ≈ 1 + |∫ S(r)e^{iqr}dr|² (with some approximations) or the distance distribution D(r) C(q) ≈ 1 + ∫ D(r)e^{iqr}dr

S(r) source function C(q) correlation function

Measuring C(q): map out source's space-time geometry on the femtometer scale!

12/23 Big bang in the lab

- O Universe: ~13,7 billion years old
- ~10⁻⁶ s: quark-gluon plasma
- Collisions at ultrarelativistic velocities: "small bang"
- Detectors around the collisions: reconstruction of the state right after the collision

^{13/23} Relativistic heavy ion collider (RHIC)

Aerial photo of RHIC

Long Island, USA

14/23 Femtoscopy in HEP

Notations:

Ylong,LCMS

 $-Q = |\vec{q}_{LCMS}|$: invariant to Lorentz-boost in the z direction

$$-Q = \sqrt{(p_{1x} - p_{2x})^2 + (p_{1y} - p_{2y})^2 + q_{long,LCMS}^2} \text{ where}$$

• If S(r) symmetric Lévy: $C(Q) = 1 + \lambda \cdot e^{-(RQ)^{\alpha}}$ (without corrections)

- \circ λ : correlation strength
- R: source parameter
- Ο α: Lévy-exponent
- Previously Gauss shape: $\alpha = 2$, not precise
- S Lévy-type correlation function: $\alpha \neq$ fixed
- I measured: C(Q) for charged pion pairs @ 200 GeV @ STAR experiment
- Collision data needs the application of cuts (event- ,particle- , pair-cuts)

STAR Run-10 Au+Au @\S_{NN}=200 Ge¹ N, PID for pions

 $(E_1+E_2)^2 - (p_{1z}+p_{2z})^2$

Roland Pintér, Nuclear Physics seminar – September 26, 2019.

15/23 Core-halo model

 $\bigcirc C_2(q, K) = 1 + \frac{\widetilde{D}(q, K)}{\widetilde{D}(0, K)} \rightarrow$ if we neglect final state interactions: $C_2(Q = 0) = 2$

- However, we cannot measure C_2 at rel. mom. = 0, only at a small finite Q_{min} , then we extrapolate to Q = 0
- Due to the extrapolation, the extrapolated value can differ from the real value, which we can take into account as: $\lambda = \lim_{Q \to 0} C_2(Q) 1 \leftarrow$ correlation strength
- By measuring collison data, $\lambda < 1$ could be seen \rightarrow core-halo model
- Not all particles are coming from the collision, several comes from decays
- Core-halo model: the source function consists of core & halo parts
- After long calculations, we can get: $\sqrt{\lambda} = \frac{N_{core}}{N_{core} + N_{halo}}$

16/23 Event mixing

- Measure: relative momentum distribution of pion pairs
- A(Q): 2 pions from the same event (actual distr.)
- B(Q): 2 pions from different events (background distr.)
- B(Q) and A(Q): same kinematic and acceptance conditions
 - Centrality and vertex position must be similar
 - Applying: 5% wide centrality, 2 cm wide z-vertex bins
- $C_2(Q) = A(Q)/B(Q)$ (needs to be normed)

17/23 Fitting the measured correlation functions

- ROOT package (C++), MINUIT2 χ^2 minimizer
- 4 and 30 m_T (pair transverse mass) bins: [212,792] MeV/c² ($m_T = \sqrt{m^2 + K_T^2/c^2}$)
- Fitting parameters:
 - \bigcirc λ , *R*, α : physics parameters
 - \bigcirc N \approx 1 : normalising patameter
 - \circ $\varepsilon \approx 0$: linear background parameter

18/23 Comparison: STAR

- First step: comparing with previous results
- STAR HBT: Phys. Rev. C92 (2015) 14904
 - Gauss shape fitting: $\alpha = 2$
 - 4 m_T bin
 - \circ λ parameter is not published
 - O 3 dimensional measurement
 - Trend and average value of R is comparable
- My measurement is compatible with the previously published

^{19/23} Comparison: PHENIX fixed α

- $\alpha = 1.2$ fixed
- \supset 30 m_T bins
- My results reproduce the PHENIX experiment's published results Hivatkozás: M. Csanád, WWND2017

^{20/23} Fitting with $\alpha \neq$ fixed: *R* physics parameter

- Still decreasing trend
- Corresponds to the hydrodinamical calculations' radial expansion $R^2 \sim 1/m_T$ prediction
- > PHENIX comparison: Phys. Rev. C97 (2018) 64911

^{21/23} Fitting with $\alpha \neq$ fixed: λ physics parameter

- \circ $\lambda(m_T) \neq 1$ could have different reasons
 - Smaller m_T : numerous pions are created from long lifetime resonance (such as η' meson) decays
- Bigger m_T : λ saturates, smaller m_T : λ is smaller
- O PHENIX comparison: Phys. Rev. C97 (2018) 64911

^{22/23} Fitting with $\alpha \neq$ fixed: α physics parameter

- \circ α is nearly m_T independent, $\langle \alpha \rangle \approx 1.2$
- $\alpha < 2$: Gauss shape is not correct
- Relationship with the critical point:
 - Critical correlation exponent η , universality
 - Meaning: spatial correlation's power-low tail (hatványlecsengés)
 - Same with the Lévy-exponent Ref.: Csörgő, et al, AIP Conf. Proc. 828 (2006) 525-532, nucl-th/0512060
 - Random field 3D Ising-model: $\eta \simeq 0.5 \pm 0.05$ Ref.: H. Rieger, 1995. Phys.Rev.,B52 (1995) 6659
 - 3D Ising-model: $\eta \simeq 0.03631$ Ref.: S. El-Showk et al., J.Statist.Phys. 157 (2014) 869
- It seems important to measure in smaller enegy data ⇒ STAR Beam Energy Scan!

23/23 Conclusions

- HBT-effect and Bose—Einstein-correlations were introduced
- RHIC STAR: 2010, Au+Au $\sqrt{s_{NN}} = 200 \text{ GeV}$
- Gauss shape is not correct \Rightarrow Lévy-distribution
- Lévy-distribution + final state Coulomb-interaction \Rightarrow the data can be described statistically well
- Fitting: Lévy source parameters' (R, λ, α) m_T dependence
- \circ a Lévy-exponent < 2, but far away from the critical point's expected α < 0.5 value
- $\circ \alpha$ looks independent from m_T
- High energy heavy ion collisions: correlation functions' Lévy-exponent is measurable
- Plans: 3D measurements with differently stored data and with improved fitting for my MSc thesis

Thanks for your kind attention!

Roland Pintér, Nuclear Physics seminar – September 26, 2019.

Back-up

$$\vec{r}_{aA} = \left(L, \frac{-R-d}{2}\right)$$
$$\vec{r}_{aB} = \left(L, \frac{-R+d}{2}\right)$$
$$\vec{r}_{bA} = \left(L, \frac{+R+d}{2}\right)$$
$$\vec{r}_{bB} = \left(L, \frac{+R-d}{2}\right)$$

$$r_{aA} - r_{bA} + r_{aB} - r_{bB} = 2\sqrt{L^2 + \frac{(R+d)^2}{4} - 2\sqrt{L^2 + \frac{(R-d)^2}{4}} \approx \frac{Rd}{L}}$$

 $k(r_{aA} - r_{bA} + r_{aB} - r_{bB}) \approx \frac{kRd}{L} = R \cdot \frac{kd}{L} = R \cdot \Delta k$

Mérés részletei

Eseményválogatás:

- TOF és TPC multiplicitása ~ arányos
- Ütközés (vertex) helye:
 |v_z| < 30 cm, v_r < 2 cm
- Részecskeválogatás:
 - Részecskeazonosítás: 2σ
 - TPC beütések száma > 15
 - Nyom-vertex távolság (DCA) < 3 cm
- Párválogatás:
 - O Nyomok összeolvadása
 - O Nyomok szétválása

Általam elemzett ütközési adatok

BES I.

Tervek: BES II.

$\sqrt{s_{_{NN}}}$ [GeV]	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
510																		0		
500										0		0	0	0						
400						0														
200		•	0	00	00	•0	0	•	00	0	•	•	\bigcirc		••		00		00	
193													0							
130	0																			
62.4					0	•	0				0						0			•
54																		0	•	
39											0						0			
27												0							0	
22.5		0				•														
19.6												0					0			$\bullet \bigcirc$
14.6															0	0				$\bullet \bigcirc$
11.5											0									
9								0	0											
7.7											0								•	
5													0							
○ p+p ● Au+Au ● Au+Au fix target ● d+Au ● Cu+Cu ● U+U ● Cu+Au												— He	🛑 He+Au 🔎 p+Au 🔍 p+Al 💛 Zr+Zr 🔾 Ru+Ru							

TPC

- Track rekonstrukció, p, dE/dx (ionizáció)
- STAR fő nyomkövető detektora
- 4.2 m hosszú, 4 m széles gázkamra, közel egyenletes 135 V/cm elektromos térben
- Gázkamrában haladó töltött részecske: ionizálódik, elektronkibocsátás, becsapódás
- Kiolvasó rendszer: sokszálas proprocionális karma elven működik
- 0.5 T nagyságú szolenoid mágneses mezejében van
- P10 gázzal van töltve: 10% metán, 90% argon
- 2 mbar nyomással a légköri nyomás fölött

TOF

- Repülésidő-detektor
- TPC külső részén helyezkedik el
- 100 ns-os időfelbontás, nagy (>95%) detektálási hatékonyság
- TPC-vel együtt a részecskeazonosítást segíti
- O Mit mér? részecskék sebességét
- TPC: impulzust mér
- Pályarekonstrukcióból megkapható a track megtett L úthossza
- Sebesség + impulzus + úthossz = tömegnégyzet meghatározható

BBC

- Beam-Beam Counter
- Két szcintillációs detektorból áll, 3.75 méterre a TPC közepétől
- Mindkét BBC 2-2 külső és belső gyűrűből
- Gyors válaszidejű detektor, ezért események triggerezésére tökéletesen alkalmazható, főleg alacsonyabb nyalábenergiákon
- Triggerezés = előírt tulajdonságoknak megfelelő eseményeket rögzítünk
- Időkülönbség a két BBC detektor között: lehetőség a z vertex mérésére

n-ed rendű eseménysík:

$$\psi_n \cdot n = \arctan\left(\frac{\sum_i w_i \sin(n\phi_n)}{\sum_i w_i \cos(n\phi_n)}\right)$$

 w_i : súlyozási faktor ϕ_n : azimut szög

Eseményválogatás

TOF és TPC multiplicitása ~ arányos :

- Multiplicitás: egy eseményben hány pion van
- valószínűleg nem volt minden rendben, vágással eldobjuk azokat az eseményeket A tengelyek mentén megfigyelhető események esetén

Részecskeválogatás

- Részecskeazonosítás: dE/dx
- O dE/dx-ből: vetületet adott impulzus esetén, különböző csúcsok megjelennek
- Pionra vonatkozó részre normál eloszlás illesztés (Gauss)
- Normál eloszlás $\Rightarrow 2\sigma$ biztosságon belül legyen pion, és kívűl legyen kaon, proton, elektron

Párválogatás

- Figyelembe kell venni: detektorok hatékonysága, részecskepálya rekonstrukciós algoritmusának jellemzői
- Algoritmus részecskepályát kettéoszthat: track splitting
- O Algoritmus két különböző részecskepályát lehet, hogy nem tud megkülönböztetni: track merging
- Bonyolult technikai megvalósítás, STAR cikk alapján kezeltem őket: STAR Collaboration, J. Adams et al., Phys. Rev. C 71, 044906 (2005)
- Track splitting ábra:
 - (a) eset: tisztán két track
 - (b) eset: lehetséges split track
 - (c) eset: lehetséges split track
 - (d) eset: valószínűleg két track

Lévy illesztés, Coulomb-kölcsönhatás

• Lévy-típusú korrelációs függvény végállapoti kölcsönhatások nélkül: $C^{(0)}(Q) = 1 + \lambda \cdot e^{-|RQ|^{\alpha}}$

Coulomb

korrekció

Sinyukov módszer: $C(Q) = (1 - \lambda + \lambda \cdot K(Q; \alpha, R) \cdot (1 + e^{-|RQ|^{\alpha}})) \cdot N \cdot (1 + \varepsilon Q)$

Korreláció

erőssége

Lehetséges lineáris háttér (általában elhanyagolható)

R: Lévy skála paraméter α: Lévy exponens

• Coulomb korrekció: $K(Q; \alpha, R) = \frac{\int D(r) |\psi^{Coul}(r)|^2 dr}{\int D(r) |\psi^{(0)}(r)|^2 dr}$

Numerikusan számolva

Térbeli korrelációk (pár-forrásfüggvény)

Kétrészecske hullámfüggvény

Lévy illesztés, Coulomb-kölcsönhatás

Coulomb korrekció (numerikusan számolva):

$$D(r) = \mathcal{L}(\alpha, 2^{\frac{1}{\alpha}}R, r) \qquad \qquad \psi^{Coul}(r) = \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{\Gamma(1 + i\eta)}{e^{\pi\eta/2}} \{ e^{iqr} F(-i\eta, 1, i(qr - qr)) + e^{-iqr} F(-i\eta, 1, i(qr + qr)) \}$$

$$K(Q;\alpha,R) = \frac{\int D(r) |\psi^{Coul}(r)|^2 dr}{\int D(r) |\psi^{(0)}(r)|^2 dr}$$

r: részecskepár térbeli szeparációja

q: 3D relatív impulzus a pár nyugalmi rendszerében (PCMS)

Γ: Gamma függvény

F(a,b,z): elfajult hipergeometrikus függvény

$$\eta = \frac{m_{\pi}c^{2}\alpha}{2\hbar qc}$$
$$\alpha = \frac{e^{2}}{4\pi\varepsilon_{0}}\frac{1}{\hbar c} \approx \frac{1}{137}$$

A korrelációs függvények illesztése

Illesztési paraméterek:

- $\bigcirc \lambda, R, \alpha$: fizikai paraméterek
- \bigcirc N \approx 1 : normálási paraméter
- \circ $\varepsilon \approx 0$: lineáris hátteret jellemző paraméter
- $N \approx 1$ és $\varepsilon \approx 0$: lehetséges hosszútávú korrelációs hátteret reprezentálnak

Óbramagyarázat:

- Mért korrelációs hisztogram: kék adatpontok
- Teljes illesztett függvény: piros görbe
- Coulomb-korrigált függvény: barna görbe
- Coulomb-korrigált adatpontok: lila adatpontok
- Illesztés a folytonos vonallal jelölt tartományon történt

Ising-modell

- Statisztikus mechanikában ferromágnesesség matematikai modellje
- A modell diszkrét változókból áll, amik atomi spinek mágneses dipól momentumait reprezentálják
 - Két állapotban lehetnek: +1, -1
- A spinek rácsban vannak elhelyezve, kölcsönhathatnak a szomszéddal.
- A modell lehetőséget nyújt fáziásátalakulások identifikálására
- O Háromdimenziós Ising-modell:
 - Kritikus pontja kvantumtérelmélet által leírva, Monte Carlo szimulációkra és elméleti megfontolásokra támaszkodva
- O Univerzalitás osztály: kritikus exponens értéke minden modellre ugyan annyi egy osztályban
- O Kritikus exponens: fizikai tulajdonságok viselkedését leírja a folytonos fázisátalakulás körül